

۱۴-۱- بازار بین‌المللی اسعار عمده

در سال ۱۳۹۳، نرخ‌های بهره کلیدی در کشورهای بریتانیا، آمریکا و ژاپن تغییری نکرد و در حوزه یورو و سوئیس به ترتیب ۰/۲۰ و ۰/۷۵ واحد درصد کاهش یافت.

جدول ۱۴-۱- نرخ بهره کلیدی کشورهای عمده صنعتی (درصد)

تغییرات (واحد درصد)	پایان سال			
	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
۰/۰۰	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۵	آمریکا
-۰/۲۰	۰/۰۵	۰/۲۵	۰/۷۵	حوزه یورو
۰/۰۰	۰/۵۰	۰/۵۰	۰/۵۰	بریتانیا
۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	۰/۰۰	ژاپن
-۰/۷۵	-۰/۷۵	۰/۰۰	۰/۰۰	سوئیس

www.Tradingeconomics.com

اگرچه بهبود تدریجی در نرخ‌های رشد اقتصادی کشورهای حوزه یورو که از اوایل سال ۱۳۹۲ آغاز شده بود در سال ۱۳۹۳ نیز ادامه پیدا کرد، عوامل متعددی نظیر تقاضای خارجی اندک و کاهش حجم تجارت جهانی، سطح بالای بیکاری، پیشرفت‌های اندک در اجرای اصلاحات ساختاری در برخی از کشورهای حوزه یورو و همچنین تنش‌های مرتبط با جغرافیای سیاسی به خصوص بحران بدهی در کشور یونان باعث شد که در سال ۱۳۹۳، نرخ‌های رشد مورد انتظار در این کشورها به وقوع نپیوندد.

به دنبال چشم‌انداز رشد اقتصادی ضعیف و نرخ تورم پایین در حوزه یورو در سال ۱۳۹۳، بانک مرکزی اروپا^(۲) اقدام به معرفی یک بسته سیاستی شامل خرید برخی از دارایی‌های بخش خصوصی نمود و نرخ بهره کلیدی را از تیر ماه تا مهر ماه ۱۳۹۳

در سال ۱۳۹۳، چشم‌انداز رشد اقتصادی ضعیف و نرخ تورم پایین در حوزه یورو باعث شد که بانک مرکزی اروپا نرخ بهره کلیدی را طی دو مرحله کاهش دهد. در این سال ارزش یورو در مقابل سایر اسعار عمده به خصوص دلار آمریکا تضعیف شد. در مقابل، بهبود وضعیت اقتصادی آمریکا منجر به کاهش تدریجی خرید دارایی‌ها (سیاست تسهیل مقداری^(۱)) و در نهایت متوقف ساختن برنامه مذکور توسط فدرال رزرو شد. بنابراین در سال ۱۳۹۳، ارزش دلار در مقابل اسعار عمده افزایش پیدا کرد که این موضوع یکی از دلایل اصلی کاهش قیمت جهانی طلا در این سال بود.

در این سال با توقف روند تشدید تحریم‌های مالی و آزاد شدن بخشی از دارایی‌های بلوکه شده در پی توافق ژنو، در بازارهای داخلی ثبات نسبی حکم‌فرما بود؛ اگرچه روند نزولی قیمت نفت در این سال و برخی گمانه‌زنی‌های منفی در خصوص روند مذاکرات هسته‌ای منجر به افزایش نرخ ارز در مقاطعی از سال شد.

در سال مورد بررسی، ضریب تغییرات تمامی اسعار عمده در هر دو بازار بین‌بانکی و بازار غیر رسمی نسبت به سال قبل کاهش یافت و با برقراری ثبات نسبی در بازار غیر رسمی و افزایش تدریجی نرخ دلار و یورو در بازار رسمی، شکاف نسبی متوسط نرخ ارزهای مذکور در دو بازار بین‌بانکی و آزاد کاهش یافت. قیمت قطعات مختلف سکه طلا نیز تحت تاثیر روند نزولی بهای هر اونس طلا در بازارهای جهانی کاهش پیدا کرد.

۲- European Central Bank(ECB)

۱- Quantitative Easing

جدول ۱۴-۳- متوسط قیمت هر اونس طلا در بازار

درصد تغییر		سال			اونس طلا
۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
-۶/۳	-۱۹/۴	۱۲۵۰/۹	۱۳۳۴/۶	۱۶۵۵/۷	

www.Kitco.com

۱۴-۳- بررسی تحولات بازار ارز کشور

۱۴-۳-۱- رابطه برابری ریال با اسعار عمده

در سال ۱۳۹۳، رابطه برابری دلار با ریال عمدتاً تحت تاثیر روند مذاکرات هسته‌ای و انتظارات مربوط به آن قرار داشت. در این سال هر دلار آمریکا در بازار بین‌بانکی با ۲۴/۷ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۲ با نرخ متوسط ۲۶۵۰۹ ریال معامله شد. در این بازار متوسط نرخ پوند بریتانیا در مقابل ریال با ۲۶/۵ درصد تغییر، بیشترین افزایش و یک‌صدین ژاپن با ۱۴/۶ درصد تغییر، کمترین افزایش را نسبت به سال قبل از آن داشتند.

بررسی ضریب تغییرات^(۱) اسعار عمده در بازار بین‌بانکی نشان می‌دهد که نوسان نرخ برابری ارزها در سال ۱۳۹۳ نسبت به سال قبل کاهش زیادی داشته است. بیشترین ضریب تغییرات در این سال مربوط به نرخ برابری یورو و کمترین ضریب تغییرات مربوط به نرخ برابری پوند بریتانیا مقابل ریال بوده است.

اگرچه نرخ دلار در بازار غیر رسمی در پی کاهش قیمت نفت و انتظار تضعیف سمت عرضه و هیجانات منفی نسبت به روند مذاکرات هسته‌ای در برخی مقاطع با نوسانات افزایشی همراه بود، ولی به طور کلی بازار ارز کشور در سال ۱۳۹۳ از ثبات نسبی برخوردار بود. در این سال با توقف روند تشدید تحریم‌های مالی و آزاد شدن بخشی از دارایی‌های بلوکه شده در پی توافق ژنو، آرامش نسبی بر بازار غیر رسمی ارز حکم‌فرما شد.

طی دو مرحله کاهش داد. بدین ترتیب، نرخ بهره کلیدی حوزه یورو با ۰/۲۰ واحد درصد کاهش به ۰/۰۵ درصد در پایان سال ۱۳۹۳ رسید.

در مقابل، به دنبال رونق فعالیت‌های اقتصادی در آمریکا، افزایش نرخ رشد اقتصادی نسبت به سال قبل و بهبود شرایط بازار کار این کشور در سال ۱۳۹۳، فدرال رزرو اقدام به کاهش تدریجی خرید دارایی‌ها (سیاست تسهیل مقداری) و در نهایت متوقف ساختن برنامه مذکور کرد. مجموعه عوامل فوق باعث تقویت ارزش دلار در مقابل سایر اسعار عمده بجز پوند بریتانیا شد.

در سال ۱۳۹۳، ارزش هر دلار آمریکا در مقابل یک‌صدین ژاپن، یورو و فرانک سوئیس به ترتیب ۹/۵، ۵/۴ و ۰/۹ درصد افزایش یافت و در مقابل پوند بریتانیا کاهش ۱/۹ درصدی را به ثبت رساند.

جدول ۱۴-۲- متوسط نرخ برابری هر دلار آمریکا با ارزهای عمده در بازار لندن

درصد تغییر		سال			
۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
۵/۴	-۳/۷	۰/۷۹	۰/۷۵	۰/۷۸	یورو
-۱/۹	-۰/۱	۰/۶۲	۰/۶۳	۰/۶۳	پوند بریتانیا
۹/۵	۲۰/۹	۱/۰۹	۱/۰۰	۰/۸۳	یک‌صدین ژاپن
۰/۹	-۲/۰	۰/۹۳	۰/۹۲	۰/۹۴	فرانک سوئیس

www.Bankofengland.co.uk

۱۴-۲- قیمت طلا در بازارهای بین‌المللی

در سال ۱۳۹۳، قیمت هر اونس طلا در بازار لندن با ۶/۳ درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۱۲۵۰/۹ دلار رسید. از دلایل عمده کاهش قیمت طلا در این سال، بهبود وضعیت اقتصادی آمریکا، کاهش تدریجی بسته محرک پولی توسط فدرال رزرو و افزایش ارزش دلار در بازارهای جهانی، رونق بازار سهام این کشور، بروز نشانه‌هایی از کاهش تنش‌ها در اوکراین و کاهش تقاضای کشور چین بوده است.

۱- انحراف معیار تقسیم بر میانگین

جدول ۱۴-۴- نرخ ارزهای عمده در بازار رسمی ارز (بین بانکی)

(ریال - درصد)

درصد تغییر متوسط سالانه	۱۳۹۳		۱۳۹۲		۱۳۹۱		
	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	
۲۴/۷	۲/۹۲	۲۶۵۰۹	۲۶/۷۵	۲۱۲۵۳	-۰/۰۰	۱۲۲۶۰	دلار آمریکا
۱۸/۴	۴/۶۳	۳۳۸۱۳	۲۷/۸۹	۲۸۵۵۲	۲/۷۴	۱۵۸۰۹	یورو
۲۶/۵	۲/۱۱	۴۲۸۵۸	۲۸/۳۳	۳۳۸۸۵	۱/۹۸	۱۹۴۰۵	پوند بریتانیا
۱۴/۶	۴/۴۸	۲۴۳۱۴	۲۶/۱۴	۲۱۲۱۳	۵/۹۲	۱۴۸۹۳	یکصد ین ژاپن
۲۳/۱	۲/۹۵	۲۸۵۹۱	۲۷/۹۳	۲۳۲۲۵	۲/۲۷	۱۳۰۶۷	فرانک سوئیس

جدول ۱۴-۵- نرخ ارزهای عمده در بازار غیر رسمی

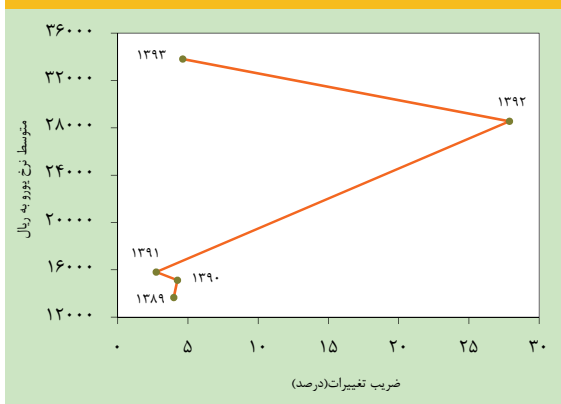
(ریال - درصد)

درصد تغییر متوسط سالانه	۱۳۹۳		۱۳۹۲		۱۳۹۱		
	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	ضریب تغییرات	متوسط سالانه	
۳/۰	۴/۱۲	۳۲۸۰۱	۷/۳۷	۳۱۸۳۹	۲۸/۴۴	۲۶۰۵۹	دلار آمریکا
-۱/۵	۴/۹۳	۴۱۹۸۰	۵/۷۲	۴۲۶۳۷	۳۰/۰۳	۳۳۹۶۰	یورو
۵/۲	۲/۶۵	۵۲۹۸۶	۴/۹۳	۵۰۳۸۰	۲۸/۰۳	۴۱۴۹۹	پوند بریتانیا
-۵/۶	۴/۱۲	۳۰۱۶۳	۸/۳۱	۳۱۹۴۵	۲۳/۹۳	۳۰۹۰۹	یکصد ین ژاپن
۲/۴	۴/۱۳	۳۵۴۸۴	۵/۴۲	۳۴۶۶۶	۲۸/۹۰	۲۷۸۲۹	فرانک سوئیس

نوسان نرخها نسبت به سال قبل از آن می باشد. در این بازار بیشترین ضریب تغییرات مربوط به یورو بود و پوند بریتانیا از کمترین نوسان برخوردار بود.

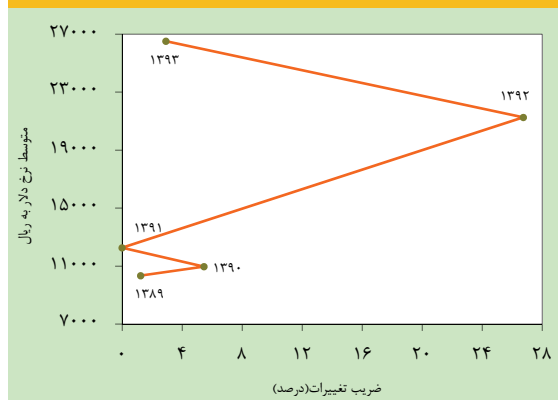
در سال ۱۳۹۳، هر دلار آمریکا در بازار غیر رسمی با نرخ متوسط ۳۲۸۰۱ ریال معامله شد و افزایش ۳/۰ درصدی را نسبت به سال قبل ثبت کرد. در این سال هر پوند بریتانیا و فرانک سوئیس به ترتیب با ۵/۲ و ۲/۴ درصد افزایش نسبت به سال قبل با نرخ متوسط ۵۲۹۸۶ و ۳۵۴۸۴ ریال در این بازار معامله شدند. هر یورو و یکصد ین ژاپن نیز به ترتیب کاهش ۱/۵ و ۵/۶ درصدی را در این بازار تجربه کردند.

نمودار ۱۴-۲- تحولات نرخ یورو در بازار رسمی

در سال ۱۳۹۳، شکاف نسبی^(۱) متوسط نرخ دلار و یورو در دو بازار بین بانکی و غیر رسمی به ترتیب ۲۶/۱ و ۲۵/۲ واحد درصد نسبت به سال قبل از آن کاهش یافت. توقف روند تشدید تحریمها طی سال مورد بررسی و به دنبال آن ثبات نسبی

نمودار ۱۴-۱- تحولات نرخ دلار در بازار رسمی

در سال مورد بررسی، ضریب تغییرات نرخ تمام ارزهای عمده در بازار غیر رسمی کاهش یافت که نشان دهنده کاهش

۱- نسبت تفاضل متوسط نرخ دلار و یورو در دو بازار به متوسط نرخ این اسعار در بازار رسمی

فصل ۱۴ تحولات بازارهای ارز و طلا

نرخ‌های برابری دلار و یورو در بازار آزاد و اقدام بانک مرکزی در جهت افزایش نرخ ارزهای مذکور در بازار بین‌بانکی از دلایل عمده کاهش این شکاف بوده است.

جدول ۱۴-۶- شکاف نسبی نرخ دلار و یورو در بازار غیر رسمی از رسمی (درصد)

تغییرات (واحد درصد)	سال		
	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱
دلار آمریکا	۲۳/۷	۴۹/۸	۱۱۲/۶
یورو	۲۴/۲	۴۹/۳	۱۱۴/۸

۱۴-۳-۲- معاملات بازار بین‌بانکی ارز

در سال ۱۳۹۳، معادل ۳۴۱۱۷ میلیون دلار ارز شامل یورو، یوآن چین، وون کره جنوبی، روپیه هند و سایر ارزها در

بازار بین‌بانکی معامله شد که نسبت به سال قبل ۷۴/۶ درصد افزایش داشت. در این سال یورو بیشترین سهم از مبادلات بازار بین‌بانکی را به خود اختصاص داد. سهم این ارز با ۱۶/۵ واحد درصد کاهش نسبت به سال قبل به ۳۹/۶ درصد رسید. در سال مورد بررسی، سهم یوآن چین از کل مبادلات بازار بین‌بانکی ۱۸/۱ درصد بود که نسبت به سال قبل ۱۰/۳ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. در سال ۱۳۹۳، وون کره جنوبی و روپیه هند نیز به ترتیب سهم ۱۱/۰ و ۱۰/۳ درصدی را از معاملات بازار بین‌بانکی به خود اختصاص دادند. در این سال سهم سایر ارزها نیز با ۱۱/۸ واحد درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۲۱/۰ درصد رسید.

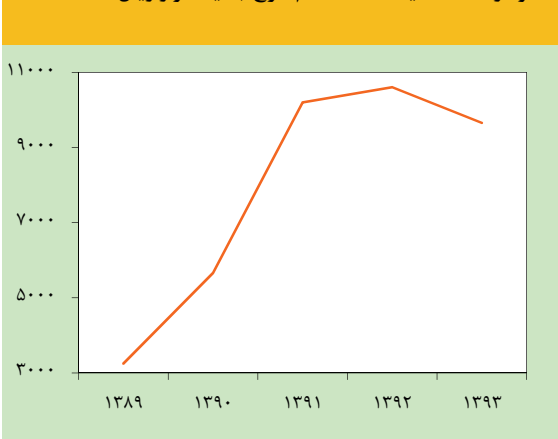
جدول ۱۴-۷- مبادلات بازار بین‌بانکی به تفکیک ارز

سهم(درصد)	درصد تغییر		سال			(میلیون دلار)	
	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱		
۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	یورو
۳۹/۶	۵۶/۱	۲۳/۲	-۴۲/۵	۱۳۵۱۵	۱۰۹۶۶	۱۹۰۵۶	یوآن چین
۱۸/۱	۷/۸	۳۰۵/۵	۱۰/۸	۶۱۶۴	۱۵۲۰	۱۳۷۲	وون کره جنوبی
۱۱/۰	۹/۵	۱۰۲/۹	-۲۸/۶	۳۷۴۸	۱۸۴۸	۲۵۸۸	روپیه هند
۱۰/۳	۱۷/۴	۳/۵	۲۸/۳	۳۵۲۳	۳۴۰۳	۲۶۵۲	سایر
۲۱/۰	۹/۲	۲۹۷/۷	-۸۵/۰	۷۱۶۷	۱۸۰۲	۱۲۰۳۴	جمع
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۷۴/۶	-۴۸/۲	۳۴۱۱۷	۱۹۵۳۹	۳۷۷۰۲	

جدول ۱۴-۸- قیمت قطعات مختلف سکه بهار آزادی (هزار ریال)

درصد تغییر	میانگین سال			ربع سکه
	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	
-۱۸/۸	۲۲/۲	۲۷۴۹	۳۳۸۶	۲۷۷۱
-۱۱/۱	۷/۵	۴۸۹۹	۵۵۰۹	۵۱۲۲
-۸/۰	۳/۱	۹۶۳۰	۱۰۴۶۳	۱۰۱۴۸
-۹/۰	۴/۰	۹۶۵۲	۱۰۶۰۴	۱۰۲۰۰

نمودار ۱۴-۳- قیمت سکه تمام طرح جدید(هزار ریال)

۱۴-۴- قیمت سکه‌های طلا در بازار داخلی

در سال ۱۳۹۳، میانگین قیمت انواع قطعات سکه طلا نسبت به سال قبل کاهش پیدا کرد که دلیل عمده آن کاهش قیمت هر اونس طلا در بازارهای جهانی بود. در این سال سکه تمام بهار آزادی کمترین و ربع سکه بهار آزادی بیشترین کاهش قیمت را در مقایسه با سال ۱۳۹۲ به خود اختصاص دادند. در سال مورد بررسی، هر قطعه سکه تمام بهار آزادی به طور متوسط ۹۶۳۰ هزار ریال و هر قطعه سکه تمام طرح جدید ۹۶۵۲ هزار ریال معامله شد که این ارقام در مقایسه با سال ۱۳۹۲ به ترتیب ۸/۰ و ۹/۰ درصد کاهش نشان می‌دهند.